

Een verkennend archeologisch inventariserend veldonderzoek door middel van boringen aan de Voortweg te Hout-Blerick, gemeente Venlo (L)

W.J.F. Thijs & M. Stiekema

ARC-Rapporten 2010-100

Geldermalsen
2010
ISSN 1574-6887

Colofon

Een verkennend archeologisch inventariserend veldonderzoek door
middel van boringen aan de Voortweg te Hout-Blerick, gemeente Venlo
(L)

ARC-Rapporten 2010-100
ARC-Projectcode 2010/243

Tekst

W.J.F. Thijs & M. Stiekema

Afbeeldingen

W.J.F. Thijs & M. Stiekema

Redactie

A.J. Wullink

Beheer en plaats van documentatie

Archaeological Research & Consultancy

definitieve versie

Autorisatie — A. Ufkes

Uitgegeven door

ARC bv

Postbus 41018

9701 CA Groningen

ISSN 1574-6887

Geldermalsen, 2010

Een recente lijst van de ARC-Rapporten is te vinden op www.arcbv.nl

Projectgegevens

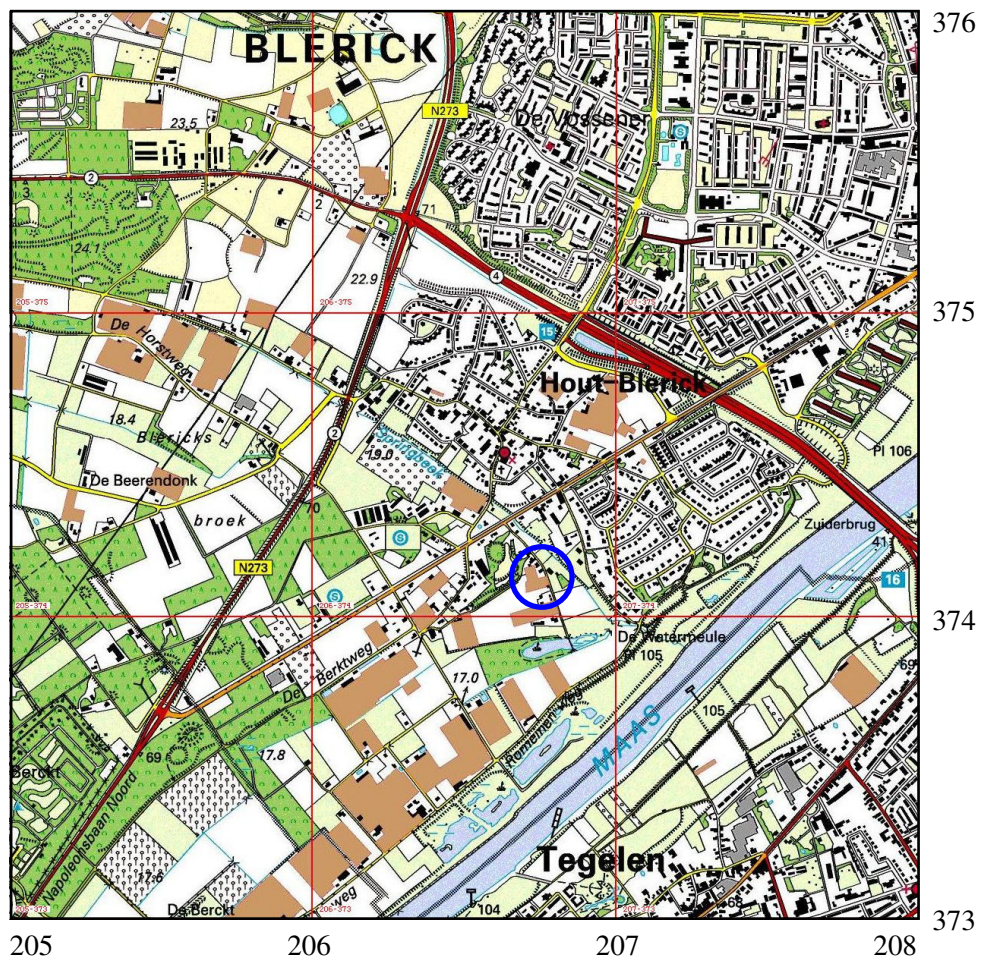
Projectnaam	Hout-Blerick, Voortweg
Projectcode	2010/243
Archisnummer	40495
Projectleider	ir. W.J.F Thijs
Contact	0345-620102, w.thijs@arcbv.nl
Opdrachtgever	Econsultancy Swalmen, M. Stiekema
Contact	0475-504961, stiekema@econsultancy.nl
Bevoegd gezag	Gemeente Venlo, dhr. A.J. Ernst
Contact	077-3596994, t.ernst@venlo.nl

Locatiegegevens

Toponiem	Voortweg 34
Plaats	Hout-Blerick
Gemeente	Venlo
Provincie	Limburg
Kaartblad	58E
RD-coördinaten	N: 206769/374132 O: 206777/374108 Z: 206732/374096 W: 206725/374119
Oppervlakte	1.200 m ²

Beschrijving onderzoekslocatie

Geologie	Formatie van Beegden
Geomorfologie	Dekzandruggen, al dan niet met oud bouwlanddek
Bodem	Holtpodzolgronden.
Historische situatie	In ieder geval sinds begin 19e eeuw in gebruik geweest als akkerland, vervolgens (deels) als bos en sinds midden 20e eeuw als kassencomplex (tot 2009).
Archeologische verwachting	Hoge trefkans op archeologische resten en/of sporen voor de periode Laat-Paleolithicum-Neolithicum, middelhoge trefkans voor de periode Bronstijd-Middeleeuwen.

Afbeelding 1. Topografische kaart van de onderzoekslocatie en omgeving, voorzien van RD-coördinaten. Bron: Topografische Dienst Nederland.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding tot het onderzoek

In opdracht van Econsultancy uit Swalmen heeft Archaeological Research & Consultancy (ARC bv) een verkennend archeologisch inventariserend veldonderzoek (IVO) door middel van boringen uitgevoerd aan de Voortweg 34 te Hout-Blerick in de gemeente Venlo (afbeelding 1). Aanleiding tot dit onderzoek vormt de bouw van een woning. Hierbij zal van het plangebied, met een oppervlakte van 1.200 m², circa 150 m² worden bebouwd. De woning zal niet worden onderkelderd. De aanlegdiepte van de fundering zal op circa 50 cm –mv komen te liggen. Mogelijk zullen er voor de bouw van de woning heiwerkzaamheden moeten plaatsvinden. De consequentie van de voorgenomen ingreep is dat eventuele waardevolle archeologische resten in de ondergrond worden aangetast. Conform de Wet op de archeologische monumentenzorg dient het plangebied eerst te worden onderzocht op de aanwezigheid van archeologische waarden.¹ Het veldwerk is uitgevoerd op 16 april 2010 door drs. M. Stiekema. Het onderzoek stond onder leiding van A.J. Wullink van ARC bv. De rapportage is geschreven door drs. M. Stiekema in samenwerking met ir. W.J.F. Thijs van ARC bv. Het archeologisch onderzoek is uitgevoerd conform de eisen die gesteld worden in de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA versie 3.1).²

1.2 Onderzoeksgeschiedenis

In april 2010 is een bureau-onderzoek verricht door Econsultancy.³ Het archeologisch verwachtingsmodel uit het bureau-onderzoek vormt het uitgangspunt voor dit inventariserend veldonderzoek en is hieronder weergegeven.

Op grond van de verzamelde archeologische en aardwetenschappelijke informatie is de volgende gespecificeerde verwachting opgesteld:

Uit de landschappelijke ligging op een met dekzand afgedekt Maasterras blijkt dat het plangebied vanaf het Laat-Paleolithicum gunstig is geweest voor jagers-verzamelaars. In het hele plangebied kunnen archeologische resten voorkomen uit alle archeologische perioden. De meeste menselijke bewoning in de omgeving van het plangebied heeft gedurende lange tijd voornamelijk op de hogere terrasranden langs de restgeulen plaatsgevonden, rond de kern van Hout-Blerick. Pas in de Nieuwe tijd werden de lagere terrassen op uitgebreide schaal ontgonnen. Waarnemingen ten zuiden van het plangebied wijzen erop dat de (hoge delen van de) lage terrassen in vroeger tijden wel bewoond werden, maar vermoedelijk minder intensief dan de hoge terrassen. De aanwezigheid van veel waarnemingen van vuursteenartefacten ten westen van het plangebied geeft aan dat het terras waarop

¹In werking getreden op 1 september 2007.

²De inhoud van de KNA kan worden geraadpleegd op www.sikb.nl.

³Stiekema M., 2010: *Archeologisch bureauonderzoek Voortweg 34 te Hout-Blerick in de gemeente Venlo*, Econsultancy Rapport 10021138 (conceptversie).

het plangebied ligt een interessante (jacht)locatie was voor jagers-verzamelaars.

In het hele plangebied kunnen archeologische resten voorkomen uit alle archeologische perioden. De kans op het voorkomen van resten uit het Laat-Paleolithicum tot Neolithicum is hoog. De kans op het voorkomen van resten uit de Bronstijd tot en met de Middeleeuwen is middelhoog. De kans op het voorkomen van resten uit de Nieuwe tijd is hoog.

De archeologische resten worden direct aan of onder het maaiveld (of onder een eventuele ophogingslaag) verwacht. De vondstenlaag wordt verwacht in de eerste 30 cm beneden het maaiveld (of onder een eventuele ophogingslaag). Archeologische sporen (uitgezonderd diepe paalsporen en waterputten) worden binnen 50 cm beneden het maaiveld (of onder een eventuele ophogingslaag) verwacht. De archeologische resten bestaan hoofdzakelijk uit aardewerk- of vuursteenstrooiingen. Onverbrande organische resten zullen door de relatief droge en zure bodemomstandigheden slecht zijn geconserveerd.

1.3 Doel van het inventariserend veldonderzoek

Het inventariserend veldonderzoek (IVO) dient ertoe het in het bureau-onderzoek voorgestelde verwachtingsmodel te verifiëren en met veldwaarnemingen te completeren. Het IVO bestaat uit drie stappen: verkennend, karterend en waarderend. Het verkennend onderzoek richt zich op de bodemopbouw en mogelijke bodemverstoringen die de archeologische trefkans kunnen beïnvloeden. Het karterend onderzoek stelt vast of er al dan niet archeologische waarden aanwezig zijn. Het waarderend onderzoek bepaalt de waarde van de archeologische resten.

1.4 Werkwijze

Het IVO is uitgevoerd als een verkennend booronderzoek. Hiertoe zijn met behulp van een edelmanboor met een diameter van 7⁴ cm op het onderzoeksterrein vier boringen geplaatst tot maximaal 130 cm –mv. De boringen zijn verspreid in een grid van 15×30 meter over het terrein gezet om een juiste, algehele indruk van de bodemopbouw te kunnen krijgen. De boorkernen zijn zorgvuldig uitgelegd, waarbij de opeenvolgende bodemlagen precies konden worden beschreven en opgemeten. Het opgeboorde materiaal is visueel geïnspecteerd op de aanwezigheid van archeologische resten. Vervolgens is de bodemopbouw per boring beschreven en is er gelet op de aanwezigheid van archeologische indicatoren zoals aardewerkfragmenten, houtskool, fosfaatvlekken, vuursteen, natuursteen, verbrand leem en bot. De boringen zijn beschreven volgens de Archeologische Standaardbeschrijvingsmethode (ASB).

⁴De keuze voor een edelman wordt ingegeven door de textuur van de bodem. Een guts is niet geschikt voor zandgronden en ook niet voor boven de grondgelegen kleien. Een zandguts heeft als nadeel dat deze niet verlengbaar is en het zand er bij een losse pakking snel uit valt.

2 Resultaten inventariserend veldonderzoek

De locatie van de boringen is weergegeven in afbeelding 2. De resultaten van het verkennend booronderzoek zijn opgenomen in bijlage 1. De top van het bodemprofiel bestond bij alle boringen uit (de resten van) een humusrijke bouwvoor, bestaande uit matig fijn, zwak siltig zand. Het bodemprofiel van alle boringen is tot een diepte van 80 cm -mv (bij boring 4) tot 105 cm -mv (bij boring 2 en 3) verstoord. De verstoorde bodemlagen kenmerken zich door kleurafwijkingen en -vlekken en de aanwezigheid van resten puin, baksteen, sintels en glas in de zandafzettingen. Direct onder de verstoorde bovengrond is de onverstoorde C- dan wel Cg-horizont aangetroffen. Deze bestaat uit grijsgeel tot geel matig grof, zwak tot matig siltig zand. De top van de C(g)-horizont was bij geen van de boringen meer intact. Resten van de C-horizont zijn bij alle boringen in de verstoorde bovenlaag aangetroffen. Bij de boringen 1 en 2 is er op circa 110 cm -mv een zandige leemlaag aangetroffen.

De matig grove zanden en zandige leemafzettingen in de ondergrond zijn door de Maas afgezette terrasafzettingen van de Formatie van Beegden. De bodemopbouw die is aangetroffen in het plangebied is in de bovenste meter dermate sterk verstoord dat niet meer te achterhalen is welk bodemtype oorspronkelijk aanwezig is geweest. Deze verstoring is vermoedelijk het gevolg van het voormalig gebruik van het plangebied als kassencomplex of van de sloopwerkzaamheden van ditzelfde kassencomplex.

In de boringen zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen. Het gaat hier echter om een verkennend bodemonderzoek, dat zich richt op de bodemopbouw en mogelijke bodemverstoringen die de archeologische trefkans kunnen beïnvloeden en niet zo zeer op het onderzoeken op de aanwezigheid van archeologische vondsten en/of sporen.

3 Samenvatting en conclusie

Volgens het bureau-onderzoek door Econsultancy ligt de locatie op een met dekzand afgedekt Maasterras. In het hele plangebied kunnen archeologische resten voorkomen uit alle archeologische perioden. De kans op het voorkomen van resten uit het Laat-Paleolithicum tot Neolithicum is hoog. De kans op het voorkomen van resten uit de Bronstijd tot en met de Middeleeuwen is middelhoog. De kans op het voorkomen van resten uit de Nieuwe tijd is hoog. De archeologische resten worden volgens het bureauonderzoek direct aan of onder het maaiveld (of onder een eventuele ophogingslaag) verwacht. De vondstenlaag wordt verwacht in de eerste 30 cm beneden het maaiveld (of onder een eventuele ophogingslaag). Archeologische sporen (uitgezonderd diepe paalsporen en waterputten) worden binnen 50 cm beneden het maaiveld (of onder een eventuele ophogingslaag) verwacht. De te verwachten archeologische resten bestaan hoofdzakelijk uit aardewerk- of vuursteenstroomingen. Onverbrande organische resten zullen door de relatief droge en zure bodemomstandigheden slecht zijn geconserveerd.

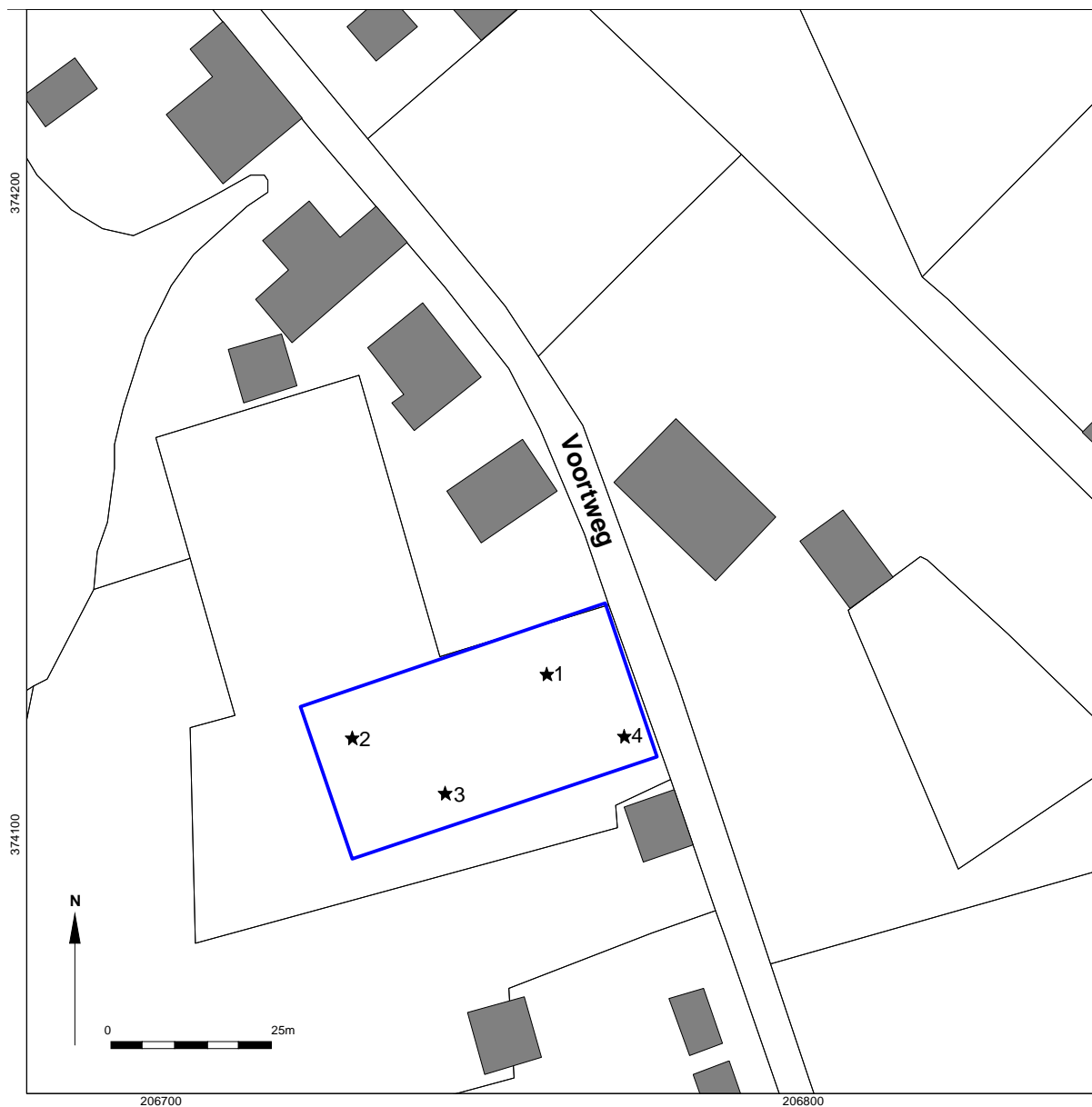
Het verkennend inventariserend booronderzoek heeft aangetoond dat de locatie inderdaad op een Maasterras ligt. Het bodemprofiel is in het gehele plangebied tot in de C-horizont vergraven, tot een diepte van 80 tot 105 cm –mv. Het van oorsprong aan het maaiveld liggende dekzand is hierbij vermengd geraakt met onderliggende terrasafzettingen. Volgens de gespecificeerde verwachting kunnen in het plangebied resten uit het Laat Paleolithicum tot de Nieuwe tijd worden verwacht. Vanwege de diepe verstoring van de bodem is het echter niet waarschijnlijk dat er, uitgezonderd diepe paalsporen en waterputten, nog nederzettingsresten uit deze periodes in het plangebied aanwezig zijn. Op basis van de waargenomen bodemverstoringen en de geplande bouwplannen tot circa 50 cm –mv, kan worden geconcludeerd dat de voorgenomen nieuwbouw geen bedreiging vormt voor het archeologisch erfgoed.

4 Aanbeveling

Gezien de geringe kans op archeologische resten binnen de onderzoekslocatie zijn er geen bezwaren tegen de voorgenomen herontwikkeling van de onderzoekslocatie. Geadviseerd wordt dan ook om de onderzoekslocatie vrij te geven. De archeologische meldingsplicht blijft echter bestaan. Mochten tijdens toekomstige graafwerkzaamheden archeologische resten worden aangetroffen, dan dient dit onverwijld aan het bevoegd gezag, de gemeente Venlo, te worden gemeld. Het bevoegd gezag beslist of de locatie definitief kan worden vrijgegeven.

Literatuur

- Berendsen, H.J.A., 2004. *De vorming van het land*. Assen (Fysische geografie van Nederland). Vierde, geheel herziene druk.
- Brandt, R.W. et al. (red.), 1992. *ARCHIS. Archeologisch Basis Register, versie 1.0*. Amersfoort.
- Mulder, E.F.J. de et al., 2003. *De ondergrond van Nederland*. Groningen/Houten.

Hout-Blerick - Voortweg 34

Boorpuntenkaart

Legenda

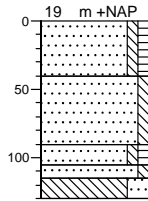
	plangebied		boorpunt
	huidige bebouwing		

Afbeelding 2. Boorpuntenkaart. Door: M. Stiekema.

Bijlage 1 Boorprofielen

Boring: 1

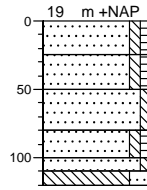
X: 206760
Y: 374122

0	gras
	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, matig glashoudend, grijsbruin, verstoord
40	Zand, matig fijn, zwak siltig, donkergeel, verstoord
90	
105	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, uiterst baksteenhoudend, donker grijsbruin, verstoord
115	Zand, matig grof, zwak siltig, donkergeel, C-horizont
130	Leem, sterk zandig, matig gleyhoudend, grijsgeel, Cg-horizont

Boring: 2

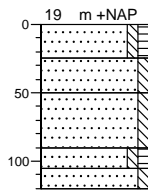
X: 206730
Y: 374112

0	gras
	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak baksteenhoudend, donker grijsbruin, verstoord
25	
50	Zand, matig grof, zwak siltig, zwak humeus, grijsbruin, verstoord
80	Zand, matig fijn, zwak siltig, grijsbruin, verstoord
100	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, matig baksteenhoudend, donker grijsbruin, verstoord
110	Zand, matig grof, zwak siltig, matig gleyhoudend, oranjegeel, Cg-horizont
120	Leem, sterk zandig, matig gleyhoudend, grijsgeel, Cg-horizont

Boring: 3

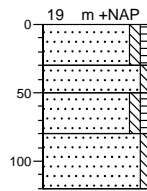
X: 206744
Y: 374104

0	gras
	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak puinhoudend, grijsbruin, verstoord
25	
50	Zand, matig grof, zwak siltig, bruingeel, verstoord
90	Zand, matig grof, zwak siltig, lichtbruin, verstoord
105	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak baksteenhoudend, donker grijsbruin, verstoord
120	Zand, matig grof, zwak siltig, lichtbruin, C-horizont

Boring: 4

X: 206772
Y: 374113

0	gras
	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, matig baksteenhoudend, zwak sintelhoudend, grijsbruin, verstoord
30	
50	Zand, matig grof, zwak siltig, licht geelbruin, verstoord
80	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, sterk baksteenhoudend, donker grijszwart, verstoord
120	Zand, matig grof, zwak siltig, geel, C-horizont

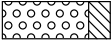
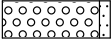
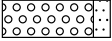
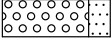
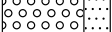
Oprachtgever:

Locatie: Voortweg 34

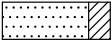
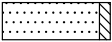
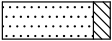
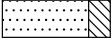

getekend volgens NEN 5104

Legenda (conform NEN 5104)

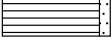
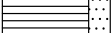
grind

	Grind, siltig
	Grind, zwak zandig
	Grind, matig zandig
	Grind, sterk zandig
	Grind, uiterst zandig

zand

	Zand, kleiig
	Zand, zwak siltig
	Zand, matig siltig
	Zand, sterk siltig
	Zand, uiterst siltig

veen

	Veen, mineraalarm
	Veen, zwak kleiig
	Veen, sterk kleiig
	Veen, zwak zandig
	Veen, sterk zandig

klei

	Klei, zwak siltig
	Klei, matig siltig
	Klei, sterk siltig
	Klei, uiterst siltig
	Klei, zwak zandig
	Klei, matig zandig
	Klei, sterk zandig

leem

	Leem, zwak zandig
	Leem, sterk zandig

overige toevoegingen

	zwak humeus
	matig humeus
	sterk humeus
	zwak grindig
	matig grindig
	sterk grindig

geur

	geen geur
	zwakke geur
	matige geur
	sterke geur
	uiterste geur

olie

	geen olie-water reactie
	zwakke olie-water reactie
	matige olie-water reactie
	sterke olie-water reactie
	uiterste olie-water reactie

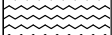
p.i.d.-waarde

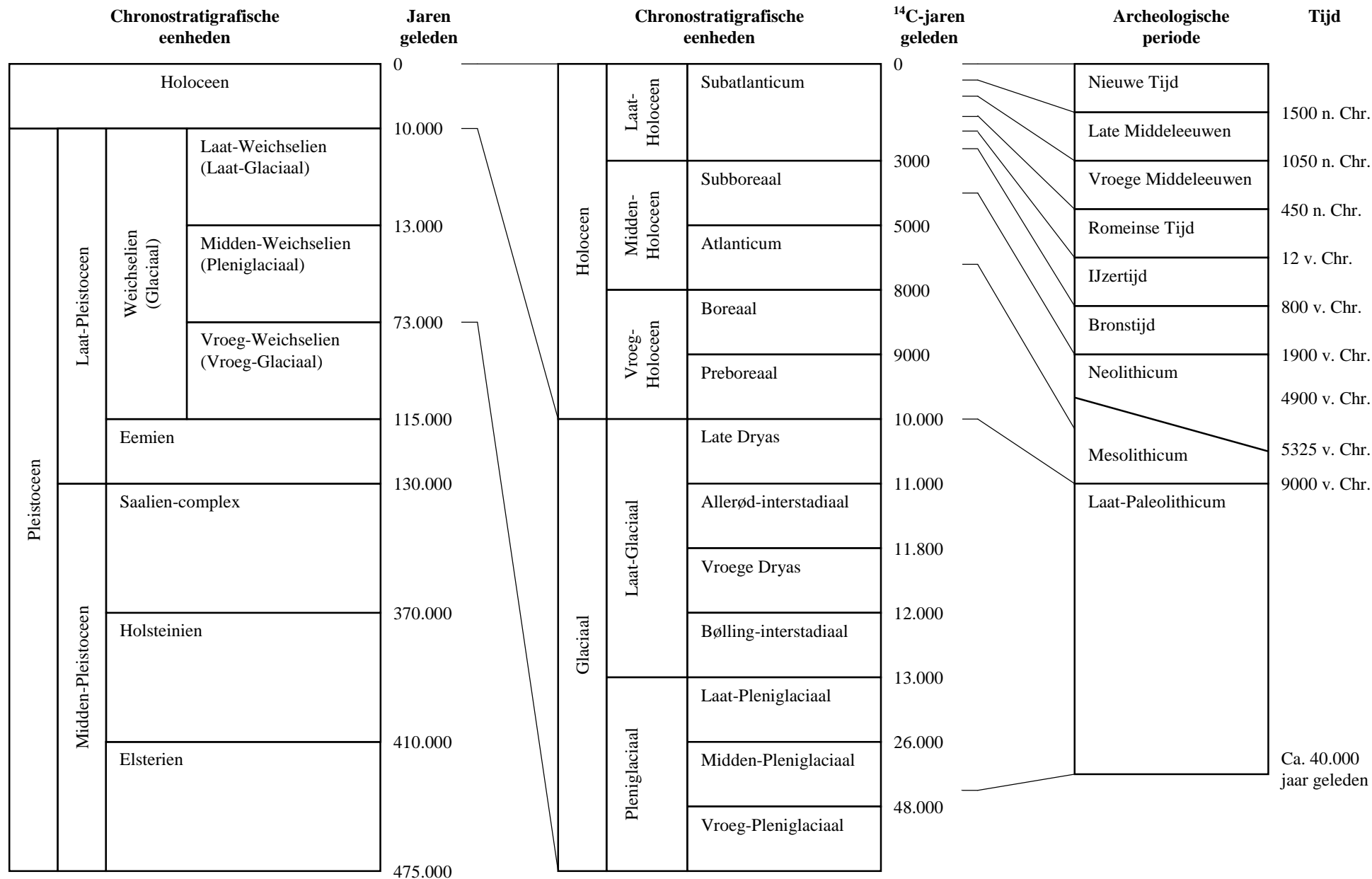
	>0
	>1
	>10
	>100
	>1000
	>10000

monsters

	geroerd monster
	ongeroerd monster

overig

	bijzonder bestanddeel
	Gemiddeld hoogste grondwaterstand
	grondwaterstand
	Gemiddeld laagste grondwaterstand
	slib
	water

Bijlage 2. Een overzicht van geologische (chronostratigrafische) en archeologische periodes. Door: A.J. Wullink. Gebaseerd op: Brandt et al. 1992; De Mulder et al. 2003; Berendsen 2004.